

**Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot vaststelling van minimumnormen voor de opvang van
asielzoekers in de lidstaten**

(2001/C 213 E/19)

COM(2001) 181 def. — 2001/0091(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 18 mei 2001)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

betreft, gericht op het wegnemen van ongelijkheid en het bevorderen van gelijkheid tussen mannen en vrouwen.

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met name op artikel 63, eerste alinea, punt 1, onder b),

(6) Er moeten minimumnormen worden vastgesteld voor de opvang van asielzoekers die normaliter voldoende zijn om een menswaardige levensstandaard en vergelijkbare levensomstandigheden in alle lidstaten te waarborgen.

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

(7) De harmonisatie van de opvangvoorzieningen voor asielzoekers zal ertoe bijdragen dat de secundaire stromen van asielzoekers, die worden veroorzaakt door het verschil in opvangvoorzieningen, worden beperkt.

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

(8) De levensomstandigheden van asielzoekers moeten in alle gevallen menswaardig zijn, maar moeten beter zijn indien een asielverzoek ontvankelijk en niet kennelijk ongegrond wordt geacht.

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Een gemeenschappelijk asielbeleid, dat een gemeenschappelijk Europees asielstelsel omvat, is een wezenlijk aspect van de doelstelling van de Europese Unie om geleidelijk een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid tot stand te brengen, die openstaat voor diegenen die onder druk van de omstandigheden op wettige wijze in de Europese Gemeenschap bescherming zoeken.

(9) Het aantal en de kwaliteit van de opvangvoorzieningen moet toenemen bij langdurige procedures, mits de lengte van de procedure niet het gevolg is van negatief gedrag van de asielzoeker.

(2) De Europese Raad is bij zijn bijzondere bijeenkomst van 15 en 16 oktober 1999 in Tampere overeengekomen te werken aan de instelling van een gemeenschappelijk Europees asielstelsel dat stoelt op de volledige en niet-restrictieve toepassing van het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 28 juli 1951, zoals aangevuld bij het Protocol van New York van 31 januari 1967, en zo te waarborgen dat niemand naar het land van vervolging wordt teruggestuurd, en dus het verbod tot uitzetting of terugleiding te handhaven.

(10) De opvang van groepen met bijzondere behoeften moet zijn toegesneden op die bijzondere behoeften.

(3) Volgens de Conclusies van Tampere moeten in het kader van een gemeenschappelijk Europees asielstelsel op korte termijn gemeenschappelijke minimumnormen voor de opvang van asielzoekers worden vastgesteld.

(11) De opvang van asielzoekers in bewaring moet zijn toegesneden op de behoeften van asielzoekers in die situatie.

(4) Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie worden erkend. Deze richtlijn beoogt meer bepaald te waarborgen dat de menselijke waardigheid en het recht op asiel van asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden ten volle wordt geëerbiedigd en te bevorderen dat de artikelen 1 en 18 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie worden toegepast.

(12) Om ervoor te zorgen dat wordt voldaan aan de procedurele minimumwaarborgen die inhouden dat asielzoekers de gelegenheid moeten hebben contact op te nemen met organisaties of personen die rechtsbijstand verlenen, moet daadwerkelijk toegang worden gegeven tot dergelijke organisaties en personen, ongeacht waar asielzoekers worden gehuisvest.

(13) Raadslieden van asielzoekers, de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen en de betrokken niet-gouvernementele organisaties moeten toegang hebben tot alle plaatsen waar asielzoekers zijn gehuisvest.

(5) Overeenkomstig de artikelen 2 en 3, lid 2, van het Verdrag is deze richtlijn wat de doelstellingen en de inhoud

(14) Misbruik van het opvangstelsel moet worden tegengegaan door te bepalen op welke gronden opvangvoorzieningen voor asielzoekers kunnen worden beperkt of ingetrokken.

(15) Er moet voor worden gezorgd dat de nationale opvangregelingen doeltreffend werken en dat de lidstaten samenwerken op het gebied van de opvang van asielzoekers.

- (16) De politieke en sociale houding van de publieke opinie in het algemeen en de lokale gemeenschappen in het bijzonder tegenover de asielproblematiek, is van grote betekenis voor de kwaliteit van leven van asielzoekers. Derhalve dienen harmonieuze relaties tussen die gemeenschappen en de opvangcentra te worden bevorderd.
- (17) Dat het om minimumnormen gaat, impliceert dat het de lidstaten vrij staat gunstiger regelingen in te voeren of te handhaven voor onderdanen van derde landen en staatlozen die internationale bescherming zoeken in een lidstaat.
- (18) In deze geest worden de lidstaten opgeroepen de bepalingen van deze richtlijn ook toe te passen in procedures inzake verzoeken om andere vormen van bescherming dan die welke uit het Verdrag van Genève voortvloeit ten gunste van onderdanen van derde landen en staatlozen die niet als vluchtelingen worden aangemerkt.
- (19) De lidstaten dienen sancties vast te stellen voor inbreuken op de nationale bepalingen die ter uitvoering van deze richtlijn zijn vastgesteld.
- (20) De toepassing van deze richtlijn dient regelmatig te worden geëvalueerd.
- (21) Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, zoals neergelegd in artikel 5 van het Verdrag, kan de doelstelling van het overwogen optreden, namelijk de vaststelling van minimumnormen voor de opvang van asielzoekers in de lidstaten, niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt en kan zij daarom wegens de omvang en de gevolgen van het voorgenomen optreden beter door de Gemeenschap worden verwezenlijkt. Deze richtlijn beperkt zich tot het vereiste minimum om deze doelstelling te verwezenlijken en gaat niet verder dan hiertoe nodig is,
- b) „asielverzoek”: een verzoek om internationale bescherming van een lidstaat dat wordt ingediend door een onderdaan van een derde land of een staatloze en dat kan worden begrepen als te zijn gedaan op de grond dat de betrokkene vluchteling is in de zin van artikel 1, onder A, van het Verdrag van Genève. Elk verzoek om internationale bescherming wordt als een asielverzoek beschouwd, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk om een andere vorm van bescherming vraagt waarom afzonderlijk kan worden verzocht;
- c) „asielzoeker”: een onderdaan van een derde land of een staatloze die een asielverzoek heeft ingediend waarover nog geen definitieve beslissing is genomen. Een definitieve beslissing is een beslissing waartegen alle mogelijke rechtsmiddelen op grond van Richtlijn . . ./EG van de Raad [betreffende minimumnormen voor de procedures in de lidstaten voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus] ⁽¹⁾ zijn uitgeput;
- d) „gezinsleden”: de volgende leden van het gezin van de asielzoeker, voor zover het gezin reeds bestond in het land van herkomst:
- i) de echtgenoot of partner met wie een duurzame relatie wordt onderhouden, indien niet-gehuwde paren in de wetgeving van de lidstaat waarin het asielverzoek is ingediend of wordt behandeld, op dezelfde wijze worden behandeld als gehuwde paren;
- ii) de kinderen van een paar als bedoeld onder i) of van de asielzoeker, mits zij niet gehuwd zijn en afhankelijk zijn van de asielzoeker, ongeacht of het wettige, buitenechtelijke of geadopteerde kinderen betreft;
- iii) andere leden van het gezin, wanneer zij afhankelijk zijn van de asielzoeker of zeer ernstige trauma's hebben opgelopen of een bijzondere medische behandeling nodig hebben;

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

DOEL, DEFINITIES EN WERKINGSSFEER

Artikel 1

Doel

Deze richtlijn heeft tot doel minimumnormen vast te stellen voor de opvang van asielzoekers in de lidstaten.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) „Verdrag van Genève”: het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen van 28 juli 1951, zoals aangevuld bij het Protocol van New York van 31 januari 1967;

- e) „vergezellende gezinsleden”: de gezinsleden van de asielzoeker die in dezelfde lidstaat zijn in verband met het asielverzoek;
- f) „vluchteling”: eenieder die voldoet aan de voorwaarden van artikel 1, onder A, van het Verdrag van Genève;
- g) „vluchtelingenstatus”: de status die een lidstaat toekent aan eenieder die als vluchteling tot het grondgebied van die lidstaat wordt toegelaten;
- h) „normale procedure”, „versnelde procedure”, „ontvankelijkheidsprocedure” en „beroepsprocedure”: de in Richtlijn . . ./EG [betreffende minimumnormen voor de procedures in de lidstaten voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus] bedoelde procedures;

⁽¹⁾ COM(2000) 578 def.

- i) „alleenstaande minderjarigen”: personen jonger dan achttien jaar die zonder begeleiding van een krachtens de wet of het gewoonterecht voor hen verantwoordelijke volwassene op het grondgebied van een lidstaat aankomen, zolang zij niet daadwerkelijk onder de hoede van een dergelijke volwassene staan; onder dit begrip vallen ook minderjarigen die zonder begeleiding worden achtergelaten nadat zij op het grondgebied van de lidstaat zijn aangekomen;
- j) „opvangvoorzieningen”: alle maatregelen die de lidstaten overeenkomstig deze richtlijn treffen ten behoeve van asielzoekers;
- k) „materiële opvangvoorzieningen”: huisvesting, voedsel en kleding, die in natura of in de vorm van uitkeringen of tegoedbonnen worden verstrekt, alsmede een dagvergoeding;
- l) „bewaring”: het vasthouden van een asielzoeker door een lidstaat binnen een begrensd gebied, zoals een gevangenis, bewaringscentra of doorgangszones op luchthavens, waarbij diens bewegingsvrijheid wezenlijk wordt beperkt;
- m) „opvangcentrum”: elke plaats die uitsluitend wordt gebruikt voor de collectieve huisvesting van asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden;
- n) „bewaringscentrum”: elke plaats waar asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden in bewaring worden gehuisvest; onder dit begrip vallen ook opvangcentra waar de bewegingsvrijheid van asielzoekers is beperkt tot het centrum zelf.

Artikel 3

Werkingsfeer

1. Deze richtlijn is van toepassing op alle onderdanen van derde landen en staatlozen die een asielverzoek indienen aan de grens of op het grondgebied van een lidstaat en op de hen vergezellende gezinsleden.

De richtlijn is ook van toepassing wanneer een asielverzoek wordt behandeld in een procedure waarin wordt beslist over het recht van een asielzoeker om legaal het grondgebied van een lidstaat te betreden.

2. De richtlijn is niet van toepassing op verzoeken om diplomatiek of territoriaal asiel die bij de vertegenwoordigingen van de lidstaten worden ingediend.

3. De lidstaten kunnen besluiten deze richtlijn toe te passen op procedures waarin wordt beslist over verzoeken om andere vormen van bescherming dan die welke uit het Verdrag van Genève voortvloeit ten gunste van onderdanen van derde landen of staatlozen die niet als vluchteling worden aangemerkt.

Artikel 4

Gunstiger bepalingen

De lidstaten kunnen gunstiger bepalingen inzake opvangvoorzieningen voor asielzoekers vaststellen of handhaven, mits deze verenigbaar zijn met deze richtlijn.

HOOFDSTUK II

ALGEMENE BEPALINGEN BETREFFENDE OPVANGVOORZIENINGEN

Artikel 5

Informatie

1. Zodra het asielverzoek is ingediend, verstrekken de lidstaten asielzoekers en de meerderjarige vergezellende gezinsleden informatie over de voordelen waarop zij aanspraak kunnen maken en over de verplichtingen die zij moeten nakomen in verband met de opvangvoorzieningen.

De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers informatie krijgen over organisaties of personen die specifieke rechtsbijstand verlenen en over organisaties die hulp kunnen bieden bij de toegang tot opvangvoorzieningen die tot hun beschikking staan, waaronder medische zorg waarop zij recht hebben.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat elk meerderjarig vergezellend gezinslid van een asielzoeker persoonlijk en individueel wordt ingelicht over zijn recht om een afzonderlijk asielverzoek in te dienen.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat de in lid 1 bedoelde informatie schriftelijk en, voorzover mogelijk, in een taal die de asielzoeker begrijpt, wordt verstrekt.

4. Asielzoekers worden geïnformeerd over taalcursussen of regelingen voor vrijwillige terugkeer, voorzover zij daarvan gebruik kunnen maken.

Artikel 6

Documenten

1. De lidstaten zorgen ervoor dat onmiddellijk na de indiening van een asielverzoek aan de asielzoeker en aan elk meerderjarig vergezellend gezinslid een op hun naam afgegeven document wordt verstrekt waaruit hun status als asielzoeker of als meerderjarig vergezellend gezinslid van een asielzoeker blijkt. Indien de houder vrij kan gaan en staan op het grondgebied van de lidstaat of een deel daarvan, moet op het document ook worden vermeld dat de betrokkene legaal verblijft in de lidstaat waarin het asielverzoek is ingediend of wordt behandeld. Op datzelfde document kan ook informatie worden opgenomen over het recht van de betrokkene op medische en psychologische zorg en over de toegang tot de arbeidsmarkt.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat aan alleenstaande minderjarigen een document wordt verstrekt dat gelijkwaardig is met het in lid 1 bedoelde document.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat het in lid 1 bedoelde document geldig is of wordt verlengd tot een beslissing over het asielverzoek wordt medegedeeld. De lidstaten bieden de mogelijkheid het document te verlengen voor de duur van de beroepsprocedure indien de asielzoeker beroep instelt of indien automatische toetsing plaatsvindt waardoor de negatieve beslissing wordt geschorst of indien de asielzoeker een voorlopige uitspraak verkrijgt waarbij schorsende werking wordt verleend.

4. De lidstaten kunnen besluiten dit artikel niet toe te passen gedurende de behandeling van een asielverzoek in het kader van een procedure in verband met een beslissing over het recht van de asielzoeker om legaal het grondgebied van een lidstaat te betreden.

5. De lidstaten kunnen asielzoekers een reisdocument verstrekken indien om ernstige humanitaire redenen hun aanwezigheid in een andere staat is vereist.

Artikel 7

Bewegingsvrijheid

1. De lidstaten geven asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden individuele bewegingsvrijheid op hun grondgebied of een bepaald deel daarvan overeenkomstig de voorwaarden van dit artikel.

2. Asielzoekers mogen niet in bewaring worden gehouden alleen omdat hun asielverzoek moet worden onderzocht. In de in artikel [...] van Richtlijn .../EG [betreffende minimumnormen voor de procedures in de lidstaten voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus] bedoelde gevallen mogen de lidstaten een asielzoeker echter wel in bewaring houden met het oog op het nemen van een beslissing.

3. De lidstaten mogen de bewegingsvrijheid van asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden alleen beperken tot een bepaald deel van hun grondgebied indien dat nodig is voor de toepassing van deze richtlijn of om asielverzoeken snel te kunnen behandelen.

4. In de in lid 3 bedoelde gevallen scheppen de lidstaten de mogelijkheid om asielzoekers en de meerderjarige vergezellende gezinsleden tijdelijk toestemming te verlenen het deel van het grondgebied waarin zij wonen te verlaten om persoonlijke redenen, om gezondheids- en gezinsredenen of om redenen die verband houden met de behandeling van het asielverzoek. Beslissingen over een verzoek tot tijdelijke toestemming om het betrokken deel van het grondgebied te verlaten worden individueel, objectief en onpartijdig genomen, en negatieve beslissingen worden met redenen omkleed.

5. De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers het recht hebben zich tot de rechter te wenden om de overeenkomstig lid 3 opgelegde beperkingen van de bewegingsvrijheid en de in lid 4 bedoelde beslissingen aan te vechten en dat zij toegang hebben tot rechtsbijstand, die kosteloos wordt verstrekt indien de betrokkene deze niet kan betalen.

6. De lidstaten kunnen van asielzoekers die vrij hun verblijfplaats kunnen kiezen, verlangen dat zij hun adres bekendmaken bij de bevoegde autoriteiten en eventuele adreswijzigingen zo snel mogelijk aan diezelfde autoriteiten doorgeven.

Artikel 8

Materiële opvangvoorzieningen

De lidstaten zorgen ervoor dat aan asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden materiële opvangvoorzieningen worden verstrekt overeenkomstig het bepaalde in Hoofdstuk III.

Artikel 9

Gezinnen

Bij de huisvesting van asielzoekers en hun vergezellende gezinsleden zorgt iedere lidstaat ervoor dat het gezin dat op zijn grondgebied verblijft, bijeenblijft indien de betrokkenen dat wensen.

Artikel 10

Medische zorg

De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk IV toegang hebben tot medische en psychologische zorg.

Artikel 11

Medisch onderzoek

De lidstaten kunnen asielzoekers een medisch onderzoek laten ondergaan. De lidstaten zorgen ervoor dat de organisaties die met de uitvoering van dit medisch onderzoek zijn belast, veilige methoden hanteren die de menselijke waardigheid eerbiedigen.

Artikel 12

Onderwijs aan minderjarigen

1. De lidstaten zorgen ervoor dat minderjarige kinderen van asielzoekers en minderjarige asielzoekers onder dezelfde voorwaarden als de eigen onderdanen toegang hebben tot het onderwijsstelsel zolang een eventueel tot hen of hun ouders gericht uitzettingsbevel niet daadwerkelijk ten uitvoer kan worden gelegd.

De lidstaten kunnen bepalen dat deze toegang beperkt blijft tot het openbaar onderwijs.

Als minderjarig gelden personen die de leeftijd van wettelijke meerderjarigheid in de lidstaat waarin het asielverzoek is ingediend of wordt behandeld nog niet hebben bereikt. De lidstaten kunnen een kind niet de toegang tot het voortgezet onderwijs ontzeggen alleen omdat het meerderjarig is geworden.

2. Minderjarigen moeten uiterlijk 65 dagen nadat zij of hun ouders een asielverzoek hebben ingediend, toegang krijgen tot het onderwijsstelsel.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat de in lid 1 bedoelde minderjarigen taalcursussen kunnen volgen als onvoldoende kennis van de taal van de lidstaat normaal onderwijs onmogelijk maakt.

Artikel 13

Werk

1. De lidstaten kunnen asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden tot ten hoogste zes maanden na de indiening van het asielverzoek de toegang tot de arbeidsmarkt ontzeggen. De lidstaten stellen de voorwaarden vast voor de toegang tot de arbeidsmarkt na deze termijn.

2. Indien een beroep met schorsende werking is ingesteld of een beslissing is gegeven die de asielzoeker toestaat voor de duur van de behandeling van een beroep tegen een negatieve beslissing in de lidstaat te verblijven waarin het asielverzoek is ingediend of wordt behandeld, kan de betrokkene de toegang tot de arbeidsmarkt niet louter worden ontzegd omdat het asielverzoek is afgewezen.

3. Overeenkomstig artikel 22 kan asielzoekers de toegang tot de arbeidsmarkt worden ontzegd indien negatief gedrag is vastgesteld.

Artikel 14

Beroepsopleiding

1. De lidstaten kunnen asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden tot ten hoogste zes maanden na de indiening van het asielverzoek de toegang tot een beroepsopleiding ontzeggen. De lidstaten stellen de voorwaarden vast voor de toegang tot een beroepsopleiding na deze termijn.

2. Indien een beroep met schorsende werking is ingesteld of een beslissing is gegeven die de asielzoeker toestaat voor de duur van de behandeling van een beroep tegen een negatieve beslissing in de lidstaat te verblijven waarin het asielverzoek is ingediend of wordt behandeld, kan de betrokkene de toegang tot een beroepsopleiding niet louter worden ontzegd omdat het asielverzoek is afgewezen.

3. Overeenkomstig artikel 22 kan asielzoekers de toegang tot een beroepsopleiding worden ontzegd indien negatief gedrag is vastgesteld.

HOOFDSTUK III

MATERIËLE OPVANGVOORZIENINGEN

Artikel 15

Algemene bepalingen

1. De lidstaten zorgen ervoor dat voor asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden materiële opvangvoorzieningen beschikbaar zijn:

a) gedurende de normale procedure, de ontvankelijkheidsprocedure en de versnelde procedure tot het moment waarop kennis wordt gegeven van een negatieve beslissing in eerste aanleg;

b) gedurende de beroepsprocedures, wanneer een beroep tegen een negatieve beslissing schorsende werking heeft, tot het moment waarop kennis wordt gegeven van een negatieve beslissing op het beroep;

c) wanneer zij een beslissing hebben verkregen die hun toestaat voor de duur van de behandeling van hun beroep tegen een negatieve beslissing aan de grens of op het grondgebied te verblijven van de lidstaat waarin het asielverzoek is ingediend of wordt behandeld.

2. De lidstaten zorgen voor materiële opvangvoorzieningen die een levensstandaard bieden die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van de asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden, en zij dragen zorg voor de bescherming van hun grondrechten.

De lidstaten zorgen ervoor dat deze levensstandaard wordt bereikt in het specifieke geval van personen met bijzondere behoeften overeenkomstig artikel 23, alsmede in het geval van personen in bewaring.

De lidstaten zorgen ervoor dat deze standaard wordt vastgesteld met inachtneming van de lengte van de procedure.

3. De materiële opvangvoorzieningen mogen worden verstrekt in natura dan wel in de vorm van uitkeringen of tegoeden.

4. De lidstaten mogen de materiële opvangvoorzieningen drie maanden nadat de asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden zijn toegelaten tot de arbeidsmarkt, beperken of intrekken. In deze gevallen verstrekken de lidstaten hun, voorzover zij niet financieel onafhankelijk zijn, een voedseltoelage en toegang tot sociale basisvoorzieningen.

Artikel 16

Huisvesting

1. Huisvesting wordt verstrekt in één van de volgende vormen of een combinatie daarvan:

a) in ruimten die zijn ingericht voor het specifieke doel om asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden te huisvesten gedurende de behandeling van een asielverzoek in een procedure waarin wordt beslist over het recht van een asielzoeker om legaal het grondgebied van een lidstaat te betreden;

- b) in opvangcentra;
- c) in particuliere huizen, appartementen of hotels;
- d) verstrekking van een uitkering of tegoedbonnen om de asielzoekers in staat te stellen zelf huisvesting te vinden.

2. De lidstaten bieden de asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden die zijn gehuisvest overeenkomstig lid 1, onder a), b) of c):

- a) toegang tot medische en psychologische spoedbehandelingen en medische behandelingen die niet kunnen worden uitgesteld;
- b) bescherming van hun gezinsleven en privacy;
- c) de mogelijkheid om met de buitenwereld te communiceren, met inbegrip van ten minste familieleden, raadslieden en vertegenwoordigers van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor vluchtelingen (UNHCR) en de betrokken niet-gouvernementele organisaties (NGO's).

De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden in de in lid 1, onder a) en b), bedoelde ruimten worden beschermd tegen seksuele geweldpleging.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat minderjarige kinderen van asielzoekers of minderjarige asielzoekers worden gehuisvest bij hun ouders of bij een volwassen familielid dat krachtens de wet of het gewoonterecht voor hen verantwoordelijk is. Minderjarige kinderen van asielzoekers of minderjarige asielzoekers die volwassen familieleden hebben die voor hen verantwoordelijk zijn en reeds wonen in het land waarin het asielverzoek is ingediend of wordt behandeld, wordt toegestaan om voor de duur van hun verblijf in dit land bij hun familieleden te verblijven.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers alleen worden overgeplaatst wanneer dit in verband met de behandeling van het verzoek of om veiligheidsredenen noodzakelijk is. De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers hun raadslieden van de overplaatsing en hun nieuwe verblijfplaats op de hoogte kunnen brengen.

5. Het personeel dat in de opvangcentra werkt, moet een specifieke opleiding of achtergrond hebben die verband houdt met de kenmerken en de bijzondere behoeften van asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden. Voor deze personeelsleden geldt de geheimhoudingsplicht.

6. De lidstaten kunnen asielzoekers betrekken bij het beheer van de materiële middelen en de immateriële aspecten van het leven in het centrum via een representatieve adviesraad die evenwichtig dient te zijn samengesteld wat de geslachten betreft.

7. De lidstaten zorgen ervoor dat de raadslieden van asielzoekers en de vertegenwoordigers van de UNHCR en de betrokken NGO's toegang hebben tot alle plaatsen waar asielzoekers zijn gehuisvest. Deze toegang kan slechts worden beperkt om redenen die verband houden met de veiligheid van de huisvesting en van de asielzoekers.

8. De in lid 1, onder a), bedoelde huisvesting wordt aan asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden ter beschikking gesteld wanneer zij 12 uur of langer moeten wachten op de beslissing of zij al dan niet het grondgebied mogen betreden.

Artikel 17

Totaalbedrag van de uitkeringen of tegoedbonnen

1. De lidstaten zorgen ervoor dat het totaalbedrag van de uitkeringen of tegoedbonnen ter dekking van de materiële opvangvoorzieningen hoog genoeg is om te voorkomen dat asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden armoede lijden.

In gevallen waarin asielzoekers die recht hebben op deze uitkeringen of tegoedbonnen, bij familieleden of vrienden mogen verblijven, kunnen de lidstaten hun 50 % toekennen van de uitkeringen of tegoedbonnen waarop zij overeenkomstig het nationale recht ter uitvoering van deze richtlijn recht hebben.

2. De lidstaten kunnen beslissen geen dagvergoeding te betalen aan asielzoekers in bewaring.

Artikel 18

Klachten en geschillen betreffende de materiële opvangvoorzieningen

De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden toegang hebben tot een onafhankelijke instantie die klachten en geschillen betreffende de materiële opvangvoorzieningen waarin de artikelen 15, 16 en 17 voorzien, kan onderzoeken respectievelijk beslechten.

Artikel 19

Financiële bijdrage

1. De lidstaten kunnen van de asielzoekers die zich dat kunnen veroorloven, verlangen bij te dragen in de kosten van de materiële opvangvoorzieningen dan wel deze volledig te betalen. Beslissingen om materiële opvangvoorzieningen niet kosteloos te verstrekken worden individueel, objectief en onpartijdig genomen en met redenen omkleed.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers het recht hebben de in lid 1 bedoelde beslissingen bij de rechter aan te vechten en dat zij toegang hebben tot rechtsbijstand.

HOOFDSTUK IV

MEDISCHE EN PSYCHOLOGISCHE ZORG*Artikel 20***Medische en psychologische zorg gedurende normale procedures**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden toegang hebben tot eerstelijnsgezondheidszorg, verstrekt door een huisarts, tot psychologische zorg en tot medische behandelingen die niet kunnen worden uitgesteld:

- a) gedurende de normale procedure tot het moment waarop kennis wordt gegeven van een negatieve beslissing in eerste aanleg;
- b) gedurende de beroepsprocedures, wanneer een beroep tegen een negatieve beslissing in een normale procedure schorsende werking heeft, tot het moment waarop kennis wordt gegeven van een negatieve beslissing op het beroep;
- c) wanneer asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden een beslissing hebben verkregen die hun toestaat voor de duur van de behandeling van hun beroep tegen een negatieve beslissing in een normale procedure aan de grens of op het grondgebied te verblijven van de lidstaat waarin het asielverzoek is ingediend of wordt behandeld.

2. In de in lid 1 bedoelde omstandigheden komen de lidstaten tegemoet aan de bijzondere behoeften van de asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden die zwanger, minderjarig, geestesziek of gehandicapt zijn of die het slachtoffer zijn van verkrachting of andere vormen van geslachtsgerelateerd geweld.

3. In de in lid 1 bedoelde omstandigheden stellen de lidstaten de voorwaarden vast voor de toegang van de asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden tot medische behandelingen om verergering van een ziekte waaraan zij reeds lijden te voorkomen.

4. In de in lid 1 bedoelde omstandigheden kunnen de lidstaten van de asielzoekers die zich dat kunnen veroorloven, verlangen bij te dragen in de kosten van de medische en psychologische zorg dan wel deze volledig te betalen. Beslissingen om medische en psychologische zorg niet kosteloos te verstrekken worden individueel, objectief en onpartijdig genomen en met redenen omkleed.

5. De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers de in lid 4 bedoelde beslissingen bij de rechter kunnen aanvechten en toegang hebben tot rechtsbijstand.

*Artikel 21***Medische en psychologische zorg gedurende andere procedures**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden toegang hebben tot medische en psychologische spoedbehandelingen en medische behandelingen die niet kunnen worden uitgesteld gedurende de ontvankelijkheidsprocedure en de versnelde procedure en gedurende de behandeling van hun verzoek in het kader van een procedure waarin wordt beslist over hun recht om legaal het grondgebied van een lidstaat te betreden.

2. In de in lid 1 bedoelde omstandigheden komen de lidstaten tegemoet aan de bijzondere behoeften van de asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden die zwanger, minderjarig, geestesziek of gehandicapt zijn of die het slachtoffer zijn van verkrachting of andere vormen van geslachtsgerelateerd geweld.

3. In de in lid 1 bedoelde omstandigheden stellen de lidstaten de voorwaarden vast voor de toegang van de asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden tot medische behandelingen om verergering van een ziekte waaraan zij reeds lijden te voorkomen.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat, indien 65 werkdagen na de indiening van een asielverzoek nog geen beslissing is genomen waarbij het verzoek niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond wordt verklaard, de asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden op dezelfde wijze toegang tot medische zorg hebben als tijdens de normale procedure.

5. De lidstaten zorgen ervoor dat, indien 65 werkdagen nadat beroep is ingesteld nog geen beslissing op het beroep is genomen in de ontvankelijkheidsprocedure en de versnelde procedure, de asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden op dezelfde wijze toegang tot medische zorg hebben als tijdens de normale procedure.

6. De lidstaten kunnen van de asielzoekers die zich dat kunnen veroorloven, verlangen bij te dragen in de kosten van de medische en psychologische zorg dan wel deze volledig te betalen. Beslissingen om medische en psychologische zorg niet kosteloos te verstrekken worden individueel, objectief en onpartijdig genomen en met redenen omkleed.

7. De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers de in lid 6 bedoelde beslissingen bij de rechter kunnen aanvechten en toegang hebben tot rechtsbijstand.

HOOFDSTUK V

BEPERKING OF INTREKKING VAN OPVANGVOORZIENINGEN*Artikel 22***Beperking of intrekking van opvangvoorzieningen naar aanleiding van negatief gedrag**

1. De lidstaten kunnen de opvangvoorzieningen in de volgende gevallen beperken of intrekken:

- a) indien een asielzoeker gedurende ten minste 30 werkdagen is verdwenen of zonder redelijke verklaring niet heeft voldaan aan de meldingsplicht of aan verzoeken om informatie te verstrekken of te verschijnen voor een persoonlijk onderhoud betreffende de asielprocedure. Wanneer de verdwenen asielzoeker na deze termijn wordt opgespoord of zich vrijwillig bij de betrokken instantie meldt, wordt een met redenen omklede, op de redenen voor de verdwijning gebaseerde beslissing genomen inzake het opnieuw verstrekken van sommige of alle opvangvoorzieningen. Er worden geen opvangvoorzieningen verstrekt die afhankelijk zijn van de lengte van de procedure;
- b) indien een asielzoeker het asielverzoek intrekt;
- c) indien een asielzoeker financiële middelen verborgen heeft gehouden en daardoor ten onrechte aanspraak op de materiële opvangvoorzieningen heeft gemaakt;
- d) indien een asielzoeker als bedreiging voor de nationale veiligheid worden beschouwd of er ernstige redenen zijn om te veronderstellen dat de betrokkene een oorlogsmisdaad of een misdaad tegen de menselijkheid heeft begaan, dan wel indien tijdens de behandeling van het asielverzoek het ernstige vermoeden rijst dat artikel 1, onder F), van het Verdrag van Genève op de asielzoeker van toepassing is.

2. De lidstaten kunnen de materiële opvangvoorzieningen in de volgende gevallen beperken of intrekken:

- a) indien een asielzoeker of een vergezellend gezinslid zich herhaaldelijk op gewelddadige of bedreigende wijze heeft gedragen jegens personen die taken verrichten in verband met het functioneren van een opvangcentrum of jegens andere personen die in het centrum verblijven;
- b) indien een asielzoeker of een vergezellend gezinslid zich niet houdt aan de beslissing dat zij moeten verblijven op de door de bevoegde instantie vastgestelde plaats.

3. De lidstaten kunnen de materiële opvangvoorzieningen beperken wanneer asielzoekers minderjarigen onder hun hoede beletten naar school te gaan of bepaalde onderdelen van het normale curriculum te volgen.

4. De in de leden 1, 2 en 3 bedoelde beslissingen tot beperking of intrekking van opvangvoorzieningen worden uitsluitend op grond van het persoonlijke gedrag van de betrokkene en met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel genomen. De lidstaten zorgen ervoor dat dergelijke beslissingen individueel, objectief en onpartijdig worden genomen en met redenen worden omkleed.

5. De lidstaten zorgen ervoor dat asielzoekers het recht hebben om de in dit artikel bedoelde beslissingen bij de rechter aan te vechten en dat zij toegang hebben tot rechtsbijstand die kosteloos is indien zij deze niet kunnen betalen.

6. Medische spoedbehandelingen en medische behandelingen die niet kunnen worden uitgesteld, kunnen niet worden beperkt of ingetrokken.

HOOFDSTUK VI

PERSONEN MET BIJZONDERE BEHOEFTE*Artikel 23***Algemeen beginsel**

1. De lidstaten houden in hun nationale wetgeving tot uitvoering van de bepalingen van de Hoofdstukken III, IV en V inzake materiële opvangvoorzieningen en psychologische en medische zorg rekening met de specifieke situatie van personen met bijzondere behoeften zoals minderjarigen, alleenstaande minderjarigen, gehandicapten, ouderen, zwangere vrouwen, alleenstaande vrouwen die in hun land van herkomst het voorwerp zijn van substantiële wettelijke discriminatie op grond van geslacht, alleenstaande ouders met minderjarige kinderen en slachtoffers van seksueel misbruik of seksuele uitbuiting.

2. Lid 1 is uitsluitend van toepassing op personen die na een individuele beoordeling van hun situatie bijzondere behoeften blijken te hebben.

*Artikel 24***Minderjarigen**

1. Bij de uitvoering van de bepalingen van deze richtlijn die betrekking hebben op minderjarigen laten de lidstaten zich primair leiden door de beste belangen van het kind.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat minderjarigen die het slachtoffer zijn geweest van enige vorm van misbruik, verwaarlozing, uitbuiting, foltering, wrede, onmenselijke en vernederende behandeling of die hebben geleden onder gewapende conflicten, toegang hebben tot rehabilitatiediensten. Om hun herstel en herintegratie te bevorderen, wordt passende geestelijke gezondheidszorg ontwikkeld en waar nodig gekwalificeerde psychosociale begeleiding verstrekt.

*Artikel 25***Alleenstaande minderjarigen**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat voor elke alleenstaande minderjarige zo snel mogelijk een voogd wordt benoemd, die erop toeziet dat bij de uitvoering van de bepalingen van deze richtlijn naar behoren wordt tegemoetgekomen aan de behoeften van de minderjarige. Er worden regelmatige beoordelingen uitgevoerd door de desbetreffende instanties.

2. Alleenstaande minderjarigen die een asielverzoek indienen, worden vanaf het moment dat zij tot het grondgebied worden toegelaten tot het moment waarop zij de lidstaat waarin het asielverzoek is ingediend of wordt behandeld, moeten verlaten, in de onderstaande volgorde van prioriteit geplaatst:

- a) bij volwassen familieleden;
- b) in een pleeggezin;
- c) in centra die gespecialiseerd zijn in de opvang van minderjarigen;
- d) in andere huisvesting die geschikt is voor minderjarigen.

Broers en zussen worden bij elkaar gehuisvest. Veranderingen in de verblijfplaats van minderjarigen worden tot een minimum beperkt.

3. Indien zulks in het belang is van het kind, trachten de lidstaten de gezinsleden van alleenstaande minderjarigen zo spoedig mogelijk op te sporen. In gevallen waarin gevaar bestaat voor het leven of de lichamelijke integriteit van de minderjarige of zijn naaste familieleden, met name indien zij in het land van herkomst zijn achtergebleven, moet er zorgvuldig voor worden gezorgd dat het verzamelen, verwerken en verspreiden van gegevens over deze personen op basis van vertrouwelijkheid geschiedt, teneinde hun veiligheid niet in gevaar te brengen.

4. Personen die met alleenstaande minderjarigen werken, moeten passende cursussen over hun behoeften ontvangen.

*Artikel 26***Slachtoffers van foltering en georganiseerd geweld**

De lidstaten zorgen ervoor dat slachtoffers van foltering, georganiseerd geweld, verkrachting, ander geslachtsgerelateerd geweld of andere ernstige vormen van geweld in speciale centra voor getraumatiseerde personen worden ondergebracht of toegang hebben tot speciale rehabilitatieprogramma's. Aan personen die aan posttraumatische stress lijden, wordt zo nodig bijzondere geestelijke gezondheidszorg verstrekt.

HOOFDSTUK VII

MAATREGELEN OM HET OPVANGSYSTEEM DOELTREFFENDER TE MAKEN*Artikel 27***Samenwerking**

1. Met het oog op de administratieve samenwerking die voor de toepassing van deze richtlijn noodzakelijk is, wijzen de lidstaten een nationaal contactpunt aan waarvan zij het adres aan de Commissie mededelen, die het vervolgens aan de andere lidstaten mededeelt. De lidstaten treffen, in samenwerking met de Commissie, alle nodige maatregelen om een directe samenwerking, inclusief wederzijdse bezoeken, en informatie-uitwisseling tussen de bevoegde autoriteiten tot stand te brengen.

2. De lidstaten verstrekken de Commissie regelmatig en zo snel mogelijk gegevens over het aantal personen, uitgesplitst naar geslacht en leeftijd, dat onder de opvangvoorzieningen valt, alsmede volledige informatie over de soort, de naam en de opmaak van de in artikel 6 bedoelde documenten.

*Artikel 28***Coördinatie**

De lidstaten zorgen voor coördinatie tussen de bevoegde autoriteiten en andere actoren, inclusief NGO's, die op nationaal of plaatselijk niveau betrokken zijn bij de opvang van asielzoekers in de zin van deze richtlijn.

*Artikel 29***Plaatselijke gemeenschappen**

De lidstaten treffen passende maatregelen om harmonieuze relaties tussen plaatselijke gemeenschappen en de op hun grondgebied gevestigde opvangcentra te bevorderen, teneinde tegen asielzoekers gerichte uitingen van racisme, discriminatie op grond van geslacht en vreemdelingenhaat te voorkomen.

*Artikel 30***Systeem voor het sturen, bewaken en controleren van het niveau van de opvangvoorzieningen**

De lidstaten stellen regels vast voor het sturen, bewaken en controleren van het niveau van de opvangvoorzieningen om te zorgen voor:

- a) vergelijkbare normen voor opvangvoorzieningen binnen het nationale opvangsysteem;
- b) vergelijkbare normen voor de faciliteiten in verschillende centra;
- c) adequate opleiding van het betrokken personeel.

Deze regels omvatten bepalingen inzake de in artikel 18 bedoelde instantie en regelmatige inspecties, alsmede de vaststelling van richtsnoeren inzake opvangvoorzieningen en maatregelen om mogelijke tekortkomingen van het opvangsysteem te verhelpen.

*Artikel 31***Personeel en middelen**

1. De lidstaten treffen passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de autoriteiten en andere organisaties die deze richtlijn uitvoeren, de nodige basisopleiding hebben ontvangen met betrekking tot de behoeften van mannelijke en vrouwelijke asielzoekers en de hen vergezellende gezinsleden.

2. De lidstaten trekken de nodige middelen uit in samenhang met de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen.

HOOFDSTUK VIII

SLOTBEPALINGEN*Artikel 32***Discriminatieverbod**

De lidstaten leggen de bepalingen van deze richtlijn ten uitvoer zonder discriminatie op grond van geslacht, ras, huidskleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuiging, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid.

*Artikel 33***Verslagen**

Uiterlijk op 31 december 2004 brengt de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad verslag uit over de toepassing van deze richtlijn in de lidstaten en stelt zij, in voorkomend geval, de noodzakelijke wijzigingen voor.

De lidstaten zenden de Commissie uiterlijk op 30 juni 2004 alle informatie toe die voor de opstelling van dit verslag relevant is, inclusief de in artikel 27, lid 2, bedoelde statistische gegevens en de resultaten van de in artikel 29 bedoelde maatregelen.

Na het uitbrengen van het verslag dient de Commissie ten minste om de vijf jaar bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de toepassing van de onderhavige richtlijn in de lidstaten.

*Artikel 34***Sancties**

De lidstaten stellen de sancties vast die van toepassing zijn op schendingen van de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen en treffen alle maatregelen die nodig zijn om de daadwerkelijke toepassing van die sancties te garanderen. De aldus vastgestelde sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op de in artikel 35 genoemde datum van de desbetreffende bepalingen in kennis en delen haar alle latere wijzigingen ervan ten spoedigste mede.

*Artikel 35***Omzetting in nationaal recht**

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2002 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van nationaal recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

*Artikel 36***Inwerkingtreding**

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

*Artikel 37***Adressaten**

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.